

**Gimnazjalna
Olimpiada
Przedsiębiorczości**

GIMNAZJALNA OLIMPIADA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Edycja II

[rok szkolny 2015/2016]

5 listopada 2015 r.

Test eliminacji szkolnych

z kluczem odpowiedzi i komentarzami

Organizator Olimpiady:

Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych

Patronat honorowy:

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Test

1. (1 pkt) W którym podpunkcie obok przykładu komunikacji niewerbalnej wskazano też przykład komunikacji werbalnej?
- ton głosu i mimika rozmówcy`
 - charakter pisma i treść odręcznej notatki`**
 - ubiór i postawa przypadkowej osoby`
 - treść wypowiedziana w trakcie wystąpienia publicznego oraz podsumowanie spisane na slajdach.

Komentarz:

Komunikacja jest aktem przekazywania sobie przez ludzi informacji i uczuć za pomocą symboli takich jak słowa` liczby` dźwięki` obrazy` gesty` mimika i dotyk. W komunikacji werbalnej przekaz opiera się na słowach` w komunikacji niewerbalnej informacje i emocje są przekazywane innymi sposobami. W podanych odpowiedziach znajdują się przykłady komunikatów werbalnych (treść notatki` treść wystąpienia` spisane podsumowanie) oraz niewerbalnych (ton głosu` mimika` charakter pisma` ubiór i postawa).

2. (1 pkt) Konflikt w grupie:
- prędzej czy później prowadzi do jej rozpadu`
 - jest zjawiskiem` którego należy unikać za wszelką cenę`
 - jest zjawiskiem neutralnym dla grupy`
 - może być zjawiskiem pozytywnym dla grupy.**

Komentarz:

Konflikt w grupie jest zjawiskiem naturalnym. Najczęściej członkowie grup społecznych reprezentują zróżnicowane poglądy` postawy` przekonania` wyznają różne wartości` a także mają odmienne cele i ambicje. W pewnych sytuacjach różnice ujawniają się` co może prowadzić do konfliktów. Konflikt i proces jego rozwiązywania – jeśli odpowiednio się nimi steruje – mogą być źródłem nowych pomysłów` doskonalszych rozwiązań i innowacji. Właściwie rozwiązany konflikt może również doprowadzić do większej integracji grupy.

3. (1 pkt) Największy wpływ na procesy gospodarcze w Polsce ma:
- rząd
 - Unia Europejska
 - mechanizm rynkowy**
 - Narodowy Bank Polski.

Komentarz:

Zgodnie z Konstytucją RP podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej stanowi społeczna gospodarka rynkowa której filarami są: wolność działalności gospodarczej, własność prywatna oraz solidarność, dialog i współpraca partnerów społecznych. Oznacza to że procesy gospodarcze w Polsce są oparte na mechanizmie rynkowym w którym dominującą rolę odgrywa sektor prywatny. Odzwierciedlają to statystyki ekonomiczne – według danych GUS udział instytucji rządowych i samorządowych w tworzeniu polskiego PKB wynosi 12,6%.

4. (1 pkt) PKB jest wykorzystywany do pomiaru:
- dynamiki rozwoju gospodarczego**
 - inflacji
 - bezrobocia
 - deficytu budżetowego.

Komentarz:

PKB, czyli produkt krajowy brutto, to miara ekonomiczna określająca sumę wartości wytwarzanych w danym kraju produktów i usług finalnych. Zmiany wartości PKB w kolejnych okresach są wykorzystywane do pomiaru dynamiki rozwoju gospodarczego.

5. (1 pkt) 23% to jedna ze stawek podatku:
- PIT
 - CIT
 - CET
 - VAT.**

Komentarz:

Zgodnie z nowelizacją ustawy o podatku od towarów i usług z 8 listopada 2013 r. do końca 2016 r. większość towarów i usług jest obciążona 23-procentową stawką VAT.

6. (1 pkt) Jeżeli przedsiębiorstwo osiąga dobre wyniki w zakresie sprzedaży dzięki unikalnej recepturze swoich produktów` to możemy powiedzieć` że jego sukces wynika z:
- zasobów niematerialnych przedsiębiorstwa`
 - zasobów materialnych przedsiębiorstwa`
 - efektywnej strategii działania`
 - efektywnej organizacji pracy.

Komentarz:

Poza zasobami materialnymi (jak np. wyposażenie` maszyny` towary` surowce) w skład zasobów przedsiębiorstwa wchodzi również zasoby niematerialne. Są one najczęściej związane z wiedzą` relacjami oraz procedurami wykorzystywanymi przez przedsiębiorstwo i jego pracowników w działalności gospodarczej. Receptura produktów stanowi element wiedzy niezbędnej do wytworzenia produktu.

7. (1 pkt) Celem większości przedsiębiorstw jest:
- zaspokajanie potrzeb konsumentów`
 - osiąganie zysków`
 - zwiększanie swojej wartości`
 - wszystkie powyższe odpowiedzi są poprawne.**

Komentarz:

Istnieją różne teorie wyjaśniające cel funkcjonowania przedsiębiorstw. Zgodnie z najprostszym podejściem ekonomicznym przedsiębiorstwa są powoływane w celu osiągnięcia zysków. Z perspektywy finansowej zysk właścicieli przedsiębiorstw często jest osiąganym poprzez wzrost wartości przedsiębiorstwa. W podejściu marketingowym podkreśla się` iż osiągnięcie zysków jest uzależnione od umiejętności zaspokojenia zróżnicowanych potrzeb konsumentów. W efekcie współczesne przedsiębiorstwa w większości dążą do realizacji wszystkich powyższych celów.

8. (1 pkt) Warunkiem osiągnięcia zysków jest:
- osiąganie wysokich przychodów`
 - obniżanie kosztów`
 - osiągnięcie przychodów pokrywających wszystkie koszty`**
 - wszystkie powyższe odpowiedzi są poprawne.

Komentarz:

Zysk jest różnicą między przychodami przedsiębiorstwa a wszystkimi kosztami` które ono ponosi. Osiągnięcie wysokich przychodów nie gwarantuje zysku` jeśli jednocześnie ponoszone są wysokie koszty. Podobnie obniżanie kosztów nie przyniesie zysków` jeżeli przychody będą bardzo niskie.

9. (1 pkt) W którym dokumencie związanym z karierą zawodową umieszcza się informacje o danych osobowych` edukacji i doświadczeniu zawodowym?
- w **życiorysie`**
 - w liście motywacyjnym`
 - w liście referencyjnym`
 - w umowie o pracę.

Komentarz:

Życiorys lub inaczej CV (skrót od łac. curriculum vitae) jest dokumentem bardzo często wykorzystywanym w procesie naboru pracowników przez przedsiębiorstwa. W życiorysie należy zaprezentować w zwięzłej formie informacje` które mogą być ważne dla potencjalnego pracodawcy. W każdym CV powinny znaleźć się dane osobowe kandydata do pracy oraz informacje o przebytej edukacji i posiadanym doświadczeniu zawodowym. Dodatkowo często zamieszcza się w nim rubryki z informacjami o posiadanych umiejętnościach i kwalifikacjach` językach obcych` które zna kandydat` oraz kursach i szkoleniach` które odbył.

10. (1 pkt) Podstawowym czynnikiem produkcji nie jest:
- ziemia`
 - kapitał`
 - praca`
 - inwestycja.**

Komentarz:

W teorii ekonomii wyróżnia się trzy podstawowe czynniki produkcji. Ziemia jest niezbędna do upraw rolniczych i hodowli zwierząt` wydobywania surowców naturalnych. Stawia się na niej również budynki wykorzystywane w innych rodzajach działalności (jak np. biura i fabryki). Praca jest czynnikiem pozwalającym na przetwarzanie surowców naturalnych w produkty złożone oraz do świadczenia różnego rodzaju usług. Pod pojęciem kapitału rozumie się wszystkie środki produkcji (jak np. maszyny` narzędzia oraz półprodukty)` a także zasoby finansowe i intelektualne wykorzystywane w procesie wytwarzania.

11. (1 pkt) Osoby pracujące na własny rachunek to:
- bezrobotni`
 - bierni zawodowo`
 - samozatrudnieni`**
 - zatrudnieni.

Komentarz:

Zasoby siły roboczej danego państwa składają się z osób w wieku produkcyjnym zdolnych do podjęcia pracy. Wśród nich znajdują się osoby biernie zawodowo` czyli te które nie są zainteresowane podjęciem pracy lub nie mogą jej podjąć ze względu na obowiązki rodzinne` kontynuację kształcenia lub niepełnosprawność` oraz aktywne zawodowo` czyli te` które pracują lub poszukują pracy. Osoby niepracujące` ale poszukujące pracy` określane są mianem bezrobotnych.

Samozatrudnieni` czyli inaczej przedsiębiorcy` w odróżnieniu od grupy osób zatrudnionych (inaczej pracowników) nie wykonują pracy najemnej` ale działają na własny rachunek.

12. (1 pkt) Na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie można kupić:
- akcje
 - obligacje
 - opcje
 - wszystkie powyższe instrumenty.**

Komentarz:

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie umożliwia obrót akcjami, obligacjami oraz opcjami i innymi instrumentami pochodnymi. GPW prowadzi kilka rynków:

- Rynek Główny GPW umożliwia handel akcjami spółek, obligacjami, opcjami i innymi instrumentami finansowymi*
- Rynek NewConnect jest przeznaczony dla akcji spółek młodszych i mniejszych przedsiębiorstw*
- Rynek Catalyst stanowi platformę obrotu obligacjami korporacyjnymi, skarbowymi i komunalnymi*
- BondSpot pozwala na hurtowy obrót obligacjami skarbowymi.*

13. (1 pkt) Długotrwałe dręczenie lub szykanowanie kogoś w pracy to inaczej:
- lobbying
 - mobbing**
 - dyskryminacja
 - korupcja.

Komentarz:

Mobbing to zjawisko dręczenia i szykanowania kogoś w miejscu pracy. Może on być stosowany przez przełożonego wobec podwładnych, ale zdarzają się również sytuacje, w których mobbing stosują współpracownicy wybranej osoby lub grupy osób. Ofiary mobbingu doświadczają nieetycznych zachowań ze strony innych osób w pracy. Mogą to być np. działania mające na celu ośmieszenie, poniżenie, upokorzenie i zastraszenie ofiary w sposób bezpośredni lub pośredni (gdy ofiara nie ma bezpośredniego kontaktu z osobą stosującą mobbing, ale doświadcza skutków jej celowych działań). W skrajnych przypadkach pojawia się również przemoc fizyczna. Zgodnie z polskim prawem pracodawcy są zobowiązani do przeciwdziałania mobbingowi.

14. (1 pkt) Zgodnie z piramidą potrzeb Maslowa:
- potrzeby ludzkie mają swoją hierarchię`**
 - najważniejsza jest potrzeba samorealizacji`
 - ludzie dążą do zaspokojenia potrzeb fizjologicznych po zaspokojeniu potrzeby bezpieczeństwa`
 - wszystkie powyższe odpowiedzi są poprawne.

Komentarz:

Piramida Maslowa jest koncepcją` która hierarchizuje ludzkie potrzeby zgodnie z kolejnością ich zaspokajania. Według tej koncepcji ludzie dążą do zaspokojenia potrzeb w następującej kolejności:

- 1. potrzeby fizjologiczne`*
- 2. potrzeby bezpieczeństwa`*
- 3. potrzeby miłości i przynależności`*
- 4. potrzeby uznania i szacunku`*
- 5. potrzeby samorealizacji.*

15. (1 pkt) Za emisję pieniądza w Polsce odpowiada:
- rząd w porozumieniu z prezydentem`
 - Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych z Mennicą Państwową`
 - Komisja Nadzoru Finansowego`
 - Narodowy Bank Polski.**

Komentarz:

Narodowy Bank Polski jest jedyną instytucją` która posiada prawo emisji pieniądza w Polsce. Oznacza to` że NBP ma prawo wprowadzać do obiegu pieniężnego złote i grosze jako prawne środki płatnicze obowiązujące na terenie naszego kraju.

16. (1 pkt) Do podstawowych narzędzi marketingu zaliczamy:
- cenę`
 - promocję`
 - dystrybucję`
 - wszystkie powyższe narzędzia.**

Komentarz:

Zgodnie z koncepcją 4P podstawowymi narzędziami marketingu są: produkt (ang. product)` cena (ang. price)` promocja (ang. promotion) i dystrybucja (ang. place). Skrót 4P pochodzi od pierwszych liter angielskich nazw narzędzi. Zgodnie z tą koncepcją producent powinien dbać o to` żeby produkt posiadał pożądane przez klientów cechy i miał odpowiednią cenę` musi też właściwie komunikować zalety produktu wyznaczonym klientom oraz zorganizować sprzedaż produktu w kanałach dystrybucyjnych` które umożliwią dotarcie do klientów.

17. (1 pkt) Monopol to:
- jedna z gałęzi gospodarki
 - rodzaj sklepów detalicznych
 - rynek na którym działa jeden producent**
 - rynek bardzo konkurencyjny.

Komentarz:

W ekonomii monopolem nazywa się rynek na którym działa jeden producent lub sprzedawca. Taki rynek jest zazwyczaj niekorzystny dla konsumentów. Monopolista ze względu na brak konkurentów ma możliwość narzucania wyższych cen i może zmniejszać dostępność produktu. Zdarza się również że monopolista nie rozwija swojego produktu i jego oferta jest technologicznie przestarzała. Negatywne praktyki monopoli są przedmiotem regulacji ze strony państwa.

18. (1 pkt) Ania ma „niewesołą sytuację” z ocenami z jednego z przedmiotów na koniec semestru. Jest umówiona z nauczycielem na poprawkę obejmującą cały materiał. Poprawka jest jutro a Ania czuje że powinna jeszcze popracować nad powtórką. Jednocześnie koleżanki namawiają ją na wspólne wyjście do kina na premierę długo oczekiwanego *sequela* hitu filmowego. Premiera ma mieć bardzo atrakcyjną oprawę. Ania jako osoba asertywna:
- pójdzie do kina a powtórkę zrobi „zarywając nockę”
 - umówi się z koleżankami ale nie przyjdzie do kina
 - zrobi koleżankom awanturę że idą do kina gdy ona musi się uczyć i zażąda żeby wszyscy poszli razem z nią dzień później
 - odmówi koleżankom i w spokoju zrobi powtórkę materiału.**

Komentarz:

Asertywność to umiejętność wyrażania własnych opinii i potrzeb z zachowaniem szacunku dla innych osób. Jest to postawa w której osoba nie jest ani uległa ani agresywna wobec innych. W przedstawionej sytuacji Ania miała potrzebę przygotowania się do ważnego egzaminu poprawkowego. Zachowaniem asertywnym było więc odmówienie koleżankom w sposób spokojny i nieagresywny.

19. (1 pkt) W negocjacjach należy dążyć do:
- kompromisu`
 - rozwiązania problemów obu stron`**
 - pełnego zaspokojenia własnych żądań`
 - pełnego zaspokojenia żądań obu stron.

Komentarz:

Negocjacje są procesem` w którym strony konfliktu podejmują rozmowy` aby rozwiązać problem. Rzadko w trakcie negocjacji możliwe jest pełne zaspokojenie żądań obu stron. Może to wynikać ze sprzeczności interesów oraz z efektu „rozmuchiwania” żądań w trakcie prowadzenia negocjacji. Dlatego specjaliści od negocjacji skupiają się na ustaleniu rzeczywistych potrzeb zaangażowanych stron oraz na rozwiązaniu ich rzeczywistych problemów. Przy zastosowaniu takiego podejścia` gdy negocjacje zakończą się sukcesem` obie strony będą zadowolone` gdyż otrzymają to` na czym im naprawdę zależy.

Kompromis jest rozwiązaniem mniej pożądanym. Poszukiwanie kompromisów oznacza skupienie się na wzajemnych ustępstwach` co może prowadzić do tego` że zostanie przeoczona możliwość` która rozwiązuje problemy obu stron w stu procentach. Zazwyczaj wynikiem kompromisu jest sytuacja` w której obie strony odchodzą od stołu niezadowolone` gdyż nie były w stanie w pełni rozwiązać swoich problemów.

20. (1 pkt) Największym polskim przedsiębiorstwem według rankingów „Rzeczpospolitej” z kilku ostatnich lat jest:
- PKN Orlen`**
 - KGHM`
 - Jeronimo-Martins Dystrybucja`
 - LPP.

Komentarz:

Od kilkunastu lat według rankingów „Rzeczpospolitej” największym polskim przedsiębiorstwem jest PKN Orlen. Rankingi te są tworzone według kryterium przychodów. PKN Orlen osiąga przychody przekraczające 80 mld PLN rocznie.

21. (2 pkt) Z punktu widzenia jednostki celem racjonalnego gospodarowania jest:
- zaspokajanie własnych potrzeb w jak najwyższym stopniu`**
 - oszczędzanie`
 - osiąganie zysku`
 - maksymalizacja zysku.

Komentarz:

Racjonalne gospodarowanie jest działaniem ukierunkowanym na jak najpełniejsze zaspokajanie własnych zróżnicowanych potrzeb. Opiera się na rachunku ekonomicznym` zgodnie z którym w trakcie realizacji założonych celów należy dążyć do maksymalizacji osiągniętych korzyści oraz minimalizacji nakładów niezbędnych do ich uzyskania.

22. (2 pkt) Do filarów gospodarki rynkowej nie zaliczamy:
- własności prywatnej`
 - konkurencji`
 - wolności gospodarczej`
 - cen urzędowych.**

Komentarz:

Gospodarka rynkowa opiera się na własności prywatnej` wolności gospodarczej oraz konkurencji. Dzięki własności prywatnej ludzie mogą gospodarować swoim majątkiem (kupować i sprzedawać dobra według własnego uznania). Wolność gospodarcza oznacza` że każdy może podjąć działalność gospodarczą w dowolnej dopuszczanej prawem dziedzinie. Konkurencja wiąże się z wolnością gospodarczą i oznacza` że przedsiębiorcy rywalizują między sobą na rynku. W efekcie na rynku działają siły popytu i podaży` które kształtują ceny produktów. Ceny urzędowe (narzucane przez urzędy) są instrumentem pozarynkowym.

23. (2 pkt) W urzędzie miasta zarejestrujemy działalność gospodarczą prowadzoną przez:
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością`
 - osoby fizyczne`**
 - spółki akcyjne`
 - wszystkie podmioty.

Komentarz:

Działalność gospodarcza osób fizycznych (tzw. jednoosobowa działalność gospodarcza) podlega ewidencji` która jest prowadzona przez urzędy miasta i gmin. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne podlegają obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.

24. (2 pkt) Gdy dzwoni *headhunter`* możesz się spodziewać:
- propozycji pracy`**
 - oferty karty kredytowej`
 - propozycji finansowania działalności gospodarczej`
 - propozycji pomocy prawnej.

Komentarz:

Headhunter (ang. łowca głów) to określenie oznaczające osobę lub agencję zajmującą się naborem kandydatów do pracy. Z usług headhunterów korzystają najczęściej przedsiębiorstwa poszukujące pracowników o wąskiej specjalizacji` do których trudno dotrzeć. Zdarza się również` że przedsiębiorstwa wynajmują agencje headhunterskie do przeprowadzenia pełnego procesu rekrutacji i selekcji przy naborze dużej liczby pracowników.

25. (2 pkt) Pieniądz może pełnić cztery podstawowe funkcje w tym:
- środka wymiany
 - środka tezauryzacji
 - miernika wartości
 - wszystkie powyższe.**

Komentarz:

Pieniądz pełni funkcje:

- *środka wymiany co oznacza że za pośrednictwem pieniądza w łatwy sposób dokonuje się wymiana jednych dóbr i usług na inne*
- *środka płatniczego co oznacza że dzięki pieniądzwowi możliwe jest regulowanie różnorodnych zobowiązań również odłożonych w czasie*
- *miernika wartości co oznacza że pieniądz pozwala wycenić wartość dóbr i usług*
- *środka tezauryzacji co oznacza że dzięki pieniądzwowi łatwiejsze jest gromadzenie oszczędności i majątku.*

26. (2 pkt) Kiedy ceny w gospodarce spadają mamy do czynienia z:
- inflacją
 - hiperinflacją
 - deflacją**
 - hipoinflacją.

Komentarz:

Deflacja jest zjawiskiem spadku cen w gospodarce. Mieliśmy z nim do czynienia w Polsce w lutym 2015 r. kiedy ceny towarów i usług konsumpcyjnych były średnio o 1,6% niższe niż w lutym 2014 r. Zjawiskiem częstszym jest inflacja czyli wzrost cen w gospodarce. Inflacja o bardzo dużej skali (gdy wzrost cen przekracza 100% rocznie) jest nazywana hiperinflacją. Polska gospodarka zmagala się z hiperinflacją na początku lat 90. XX w.

27. (2 pkt) Zgodnie z polskim prawem prowadzenie działalności gospodarczej z inną osobą:
- jest zabronione
 - jest możliwe wyłącznie w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
 - jest możliwe w formie spółki partnerskiej**
 - żadna z powyższych odpowiedzi nie jest poprawna.

Komentarz:

Zgodnie z polskim prawem możliwe jest prowadzenie działalności gospodarczej z inną osobą w formie spółki. Istnieje kilka rodzajów spółek definiowanych przez prawo np. spółka jawna, spółka cywilna, spółka akcyjna, spółka komandytowa, spółka partnerska. Istnieje również możliwość prowadzenia działalności w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ale nie jest to możliwość jedyna.

28. (2 pkt) Które hasło jest związane z kryzysem gospodarczym?
- boom
 - prosperity
 - recesja**
 - inflacja.

Komentarz:

Kryzys gospodarczy to zjawisko spadku aktywności gospodarczej w danym kraju. Jednym z mierników takiej aktywności jest produkt krajowy brutto (patrz pytanie 4.). Z recesją mamy do czynienia jeżeli w dwóch kolejnych kwartałach spada PKB co jest oznaką kryzysu gospodarczego. Boom i prosperity są pojęciami związanymi ze wzrostem gospodarczym. Inflacja dotyczy zjawiska wzrostu cen w gospodarce (patrz pytanie 26.) i nie musi być związana z kryzysem gospodarczym.

29. (2 pkt) Bogdan rok temu założył w banku bezpłatne konto na którym środki są oprocentowane. Przy otwarciu rachunku wpłacił 300 zł i nie dokonywał żadnych innych operacji. Dziś otrzymał wyciąg bankowy z którego wynika że musiał odprowadzić 86 groszy podatku od dochodów kapitałowych a na koncie ma 303,64 zł. Ile wynosi oprocentowanie środków na rachunku Bogdana w skali roku (w zaokrągleniu do jednego miejsca po przecinku)?
- 1,0%
 - 1,2%
 - 1,5%**
 - 1,8%.

Komentarz:

Po roku od wpłaty 300 zł Bogdan ma na rachunku 303,64 zł co oznacza że na jego koncie przybyło 3,64 zł odsetek które w świetle prawa stanowią dochody kapitałowe. Od dochodów kapitałowych został odprowadzony podatek w wysokości 86 groszy. Gdyby nie podatek środki te trafiłyby również na konto Bogdana. Suma odsetek wyniosłaby zatem 4,5 zł. Oznacza to że oprocentowanie wyniosło $4,5/300$ czyli 1,5%.

30. (2 pkt) Czarek prowadzi niewielki sklep z własną witryną internetową oraz sprzedają na jednym z dużych portali aukcyjnych. Które z podanych kosztów to koszty stałe?
- koszty znaczków pocztowych i kopert niezbędnych do wysyłki towaru
 - provizja od sprzedaży na portalu aukcyjnym
 - abonament za telefon służący do obsługi klientów sklepu**
 - wszystkie powyższe koszty.

Komentarz:

Koszty stałe to kategoria kosztów które są ponoszone bez względu na liczbę produkowanych i sprzedawanych produktów. Abonament za telefon jest stały niezależnie od tego ilu klientów pozyska Czarek i ile sprzeda im produktów. Znaczki pocztowe i koperty do wysyłki towaru oraz prowizja od sprzedaży na portalu są kosztami zmiennymi gdyż są bezpośrednio związane z liczbą sprzedanych produktów.